

ליקוטים נפלאים פרשת תרומה

"ויקחו לי תרומה" (כה, ב)

זצ"ל בדרך הלצה, דבשעה ששישים רבוא אנשים דחקו את עצמם לומר למשה נעשה ונשמע, היה ממש סכנות נפשות, מיד אמר הקב"ה ויקחו לי תרומה, כלומר על ידי קבלת התורה תצטרכו ליתן ממון, ובוודאי לא יהיה כל כך דוחק עוד. (ארז בלבנון)

כיון שאמרו ישראל נעשה ונשמע, מיד אמר הקב"ה למשה ויקחו לי תרומה (תנא דבי אליהו). פירוש הדבר: מצות צדקה צריכים לעשות בלי התחשבות יתירה, בלי שיקולים, אלא נעשה ואחר כך נשמע. כי אם יחשוב וישקול קודם, לעולם לא יגיע ל"נעשה".

"ויקחו לי תרומה" (כה, ב)

שמעתי ששאלו לגאון הקדוש בעל דברי חיים זצ"ל, למה הוא מפזר כל כך לצדקה, הלא חכמינו ז"ל אמרו (כתובות נ). המבזבז אל יבזבז יותר מחומש. והשיב שזה השיעור לא נאמר רק למי שלא חטא, אבל מי שחטא ורוצה לפדות עצמו בממונו על דרך הכתוב (דניאל ד, כד) 'וחטאך בצדקה פרוק' אין לזה שיעור, שהרי אם אדם חולה מסוכן 'כל אשר יתן בעד נפשו' (איוב ב, ד), ואם כן הוא בחולי הגוף מכל שכן בחולי הנפש. (גבעת שאול)

"ויקחו לי תרומה" (כה, ב)

וברש"י לי לשמ"י.
יש שני מיני נותני צדקה, מי שנותן בחשאי, בצנעה, בסתר. ומי שנותן ברעש, בקולי קולות.
אצל הראשון אומרת התורה: מאת כל איש אשר "ידבנו לבו" - אצל איש כזה אל תדקדק גודל נדבתו, כי העיקר שנותן בכל לבו, כי נדבתו "לי - לשמ"י", לכבוד השי"ת.
אבל אצל השני: "אשר תקחו מאתם" אם הוא איש כזה שנותן, תקחו מאתם - לשון רבים, שכל אחד ידע מנתינו, אצלו "תקחו" קח מאתו ככל היותר, זהב וכסף.
(ויקהל משה)

"ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו לבו

תקחו את תרומתי" (כה, ב)

הסביר זאת הגאון מווילנה זי"ע: הקב"ה אמר למשה "ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו לבו". ומה היה המודד לראות אם הנדבה מגיעה באמת מנדבת לבו? לכן ממשך הפסוק ואומר: "תקחו את תרומתי" - אותו בן אדם שרוצה באמת לתרום, ירוץ ויפנה בעצמו ויאמר: "תקחו את תרומתי!". ... (פנינים)

"ויקחו לי תרומה" (כה, ב)

הגה"ק רר"ב מפשיסחא נהג עצמו כשנתן צדקה היה משנה הדבר פעמיים, נתן פעם אחד וחזר ונתן עוד.
פעם שאל אותו עני ממה נפשך אם כבודו רוצה לתת לי יותר למה אינו נותן את הכל בבת אחת, למה עליו לחלקו לשני פעמים, ענה הרה"ק במתק לשונו כי כפעם הראשון הוא נותן לו מחמת רחמנות, כי לבו כואב לראות יהודי נשבר ונדכה, וזה אינו נקרא צדקה, כי למען עצמו עשה זאת, ורק לאחר שנתן לו כבר נותן עוד פעם לקיים מצות צדקה כי אז אינו נותן בשביל רחמנות אלא לקיים מצות צדקה, כמאמר הפסוק "נתון נתן לו" שיתן ויחזור ויתן, "ואל ירע לבבך בתתך לו" שלא תתן לו רק בשביל שלא ירע לבבך לראות עני ומדוכה, כי אז אין זה צדקה כנ"ל.

"מאת כל איש אשר ידבנו לבו" (כה, ב)

בשעה שעמד ה"חפץ חיים" להקים את בניין הישיבה שלו, בא אליו יהודי אחד ואמר לו: רבי! השם יתברך חנני בעושר, ורוצה אני לזכות במצוה הגדולה להקים את בניין הישיבה מכספי שלי. השיב לו ה"חפץ חיים": כוונתך רצויה, ויגמלך ה' בעד מחשבתך הטובה, אבל את הצעתך אינני יכול לקבל. בניין ישיבה, אוהל תורה, מצוה היא, וצריך לתת אפשרות לכל יהודי להשתתף בה. וכך מציינו במשכן, שהקב"ה אמר "מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי", אף על פי שלפי חז"ל היה ביכולתו של כל אחד מישראל להקים המשכן - כדי שיהיה לכל אדם מישראל, חלק בהקמת המשכן. (פניני תורה)

"ויקחו לי תרומה" (כה, ב)

"לי - לשמ"י" (רש"י).
אומר הרה"ק מקאצק "האי עלמא כבי הילולא דמיא".
בהכנות לקראת חתונה, מזמינים אורחים, מכינים אוכל והכל מסודר, הזמרים והתופים... אבל אם ח"ו החסיר החתן את המילה "לי" בתוך המילים 'הרי את מקודשת לי' לא שווה כל החתונה, והנישואין לא תקפים. כך גם אם באת לעולם ולא כיוונת "לי - לשמ"י" הפסדת את כל העולם. (דברי מאיר)

"מאת כל איש אשר ידבנו לבו" (כה, ב)

הטעם שהדגישה התורה את נדיבות הלב, כי דרך האדם כשמתעורר לבו לתת צדקה הוא נודב בלבו לתת הרבה, אך במוצא שפתיו הוא מצמצם מנדבתו, לזה אמרה התורה שעיקר התרומה היא לפי נדיבות הלב. (ואף על פי שאין האדם יודע מחשבות לבו של הזולת, מכל מקום כלפי שמיא גליא). (מרגלית יקרה)

"ויקחו לי תרומה" (כה, ב)

בתנא דבי אליהו (פרק יז) כתב בשעה שאמרו ישראל נעשה ונשמע מיד אמר הקב"ה ויקחו לי תרומה, פירש מהר"ץ דושינסקיא

לעי"נ

הרה"צ פנחס בן ר' בנימין בינוש
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

ליקוטים נפלאים פרשת תרומה

"ופניהם איש אל אחיו..." (כה, כ)

עשרת הדברות כתובים על שני לוחות אבנים, מחציתם מזה - מצוות שבין אדם למקום, ומחציתם מזה - מצוות שבין אדם לחברו. ואמרה התורה "ופניהם איש אל אחיו", מכוונים זה לזה. אי אפשר לקיים מצוות שבין אדם למקום אלא עם המצוות שבין אדם לחברו, וכן להיפך. (מלבי"ם)

"ועשית שלחן וגו' (כה, כג) ועשית לו מסגרת"

(כה, כה)

צווה לעשות מסגרת לשולחן לרמוז שיאכל אדם במסגרת מסויימת ואל ירבה תענוגים מופרזים. (כלי יקר)

"ונתת על השולחן לחם פנים לפני תמיד"

(כה, ל)

מאז שנברא העולם יש מאין, אין הברכה יכולה לחול אלא על משהו שנקרא 'יש' ולא על 'אין', והשולחן נועד להשפיע פרנסה וברכה ושובע על בני ישראל, לפיכך היה הכרח לתת עליו תמיד לחם, כדי שיהיה על מה שתחול הברכה. (רמב"ן)

"מקשה אחת זהב טהור" (כה, לו)

"מקשה אחת" הקושי הגדול ביותר בעולם, הוא "זהב טהור" שכספו וזהבו של האדם יהיה טהור ונקי מכל חשש. (רשפי אש)

"ומזלגותיו" (כו, ג)

הרה"ק רבי מרדכי יוסף מראדזין זצ"ל שהה פעם באטוואצק עם הרה"ק רבי יוסף מאמישנוב זצ"ל, ובתוך שיחתם אמר הרה"ק מראדזין להפליא אודות חסידי פולין.

סיבת התפעלותו הייתה מחמת שסיפר לו חסיד אחד שנזדמן להיות בעיר פטרבורג, והפליא לפניו יהודי פטרבורג, שנתארח אצלו אחד מתושבי פטרבורג, וראה והנה מוכן לפניו 'קראצער', היה זה מזלג, אלא שהחסידי מפולין מעולם לא ראה כזאת לאכול עם מזלג, ולתומו חשב שזה כלי מיוחד לשריטה, שאם יצטרך לשרוט בעצמו באמצע אכילתו, יהיה מוכן לפניו הקראצער, כדי שלא יגע בידיו במקום מכוסה ויצטרך ליטול את ידיו.

עד היכן הדברים מגיעים בתמימותו של חסידי פולין, סיים הרה"ק מראדזין, ראשית שלא ידע שזה מזלג, ושנית שהיה פשוט בעיניו שכלי השריטה הוא כדי שלא ליגע במקום מכוסה... (ימות עולם ערך הרה"ק מראדזין אות ב')

א לוס שבת

"מאת כל איש אשר ידבנו לבו..." (כה, ב)

שאלו פעם אחת את האדמו"ר ר' מרדכי מצ'רנוביל מדוע הוא לוקח "פדיונות" גם מעוברי עבירה? - ענה הרבי: באמת, הייתי רגיל להזהר לא לקחת פדיונות אלא משומרי מצוות, כי את כסף הפדיונות חילקתי ליראי שמים, כי כך היו על פי רוב המקבלים. לא היה קבצן בעל עבירה. אולם היום יש גם בין המקבלים פורצי גדר, לכך אינני מקפיד עוד ממי אני לוקח את הפדיון. (עיטורי תורה)

"והבאת את הבדים בטבעות על צלעות הארון"

לשאת את הארון בהם" (כה, יד)

יש לשאול, כיון שהארון היה נושא את נושאו בדרך נס, אם כן מדוע הוצרכו לשאת אותו, ומדוע בכלל נזקקו לבדים? ויש לומר, שחובה קדושה מוטלת על כל אדם לעשות את ההשתדלות מצדו, ובצירוף ההשתדלות צריך לבטוח בהשם יתברך שיברכו במעשי ידי, ואין לו לסמוך על מעשה נסים בלבד, ולכן גם כאן היו צריכים לעשות השתדלות מסויימת...

"ועשית שניים כרובים זהב וגו' משני קצות"

הכפורת" (כה, יח)

באחת מדרשותיו ברבים, דרש פעם הגאון ר"מ מלובלין זצ"ל, וכה אמר, שנינו במכילתא בסוף פרשת משפטים: כל כלי השרת במשכן ובמקדש מותר היה לעשותם מכל מיני מתכות בזמן שלא היה זהב, אולם הכרובים שעל הארון היו צריכים תמיד להיעשות רק מזהב טהור ואסור לעשותם מכל מתכת אחרת. וצריך להבין, מה נשתנו הכרובים משאר כלי השרת? אלא, המשיך הרה"מ מלובלין לבאר, הכרובים מסמלים על תינוקות של בית רבן כמ"ש רש"י "כרובים דמות פרצוף תינוק להם", משום כך היה מקומם על ארון הלוחות, כדי ללמדנו שמוטלת עלינו חובה קדושה לחנך את הילדים שלנו לתורה ולחיי תורה, וכאשר מדובר בתפקיד קדוש זה - נפשם של תשב"ר, אי אפשר לצאת ידי חובה בקטנות, בפרוטות של כסף נחושת, אלא יש לרוממם ולגדלם ולהוציא מהם זהב טהור דווקא. (ר' מאיר אומר)

"והיו הכרובים פורשי כנפים למעלה סככים"

בכנפיהם על הכפורת ופניהם איש אל אחיו

(כה, כ)

"ל בדרך צחות, תוך כדי ה'פורשי כנפיים למעלה' - שהוא העלייה בין אדם למקום, יש להשיג על כך שזה יהיה 'ופניהם איש אל אחיו' דהיינו שלא יהיה על חשבון בין אדם לחבירו - ולמשל המתעטף בטליתו בהתלהבות מתוך דביקות לה', וחבירו מקבל את הציצית לתוך עיניו...